

EAGLES IN THE BURABAY STATE NATIONAL NATURAL PARK

Arkhipov Y. (Burabay State National Natural Park, Borovoe, Kazakhstan)

Becker J. (State Office for the Environment – State Bird Conservation Center Baitz, Germany)

Contact:

Yeogeniy Arkhipov
arkhipov.forestfires@
mail.ru

Janosch Becker
Janosch.Becker@
LfU.Brandenburg.de

Recommended citation: Arkhipov Y., Becker J. Eagles in the Burabay State National Natural Park. – Raptors Conservation. 2023. S2: 153–156. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-153-156 URL: <http://rrrcn.ru/en/archives/34929>

From August 20 to September 17, 2022 and in the spring of 2023, the authors conducted ornithological research in the State National Natural Park “Burabay”. In the course of the research, information was obtained on encounters with eagles in the territory of the park.

Imperial Eagles (*Aquila heliaca*) were observed throughout the area on a daily basis. A total of 44 observations were recorded during the research period, some of which were definitely migrants rather than local breeding birds. Only four out of 44 individuals observed were this year's birds. To the northeast of Big Chebachee Lake on 14/09/2022, adult birds were feeding a nestling, indicating the presence of a breeding territory of eagles here. In April 2023, a nest with two eggs was found (Fig. 1).

A large eagle nest, presumably of the **Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*)**, was found in the forest north of Zhukey Lake in the 40th district on September 6, 2022. The nest was located on an old pine tree and was approximately 1.5 m in diameter. Bone remains of prey and feathers of various birds of prey (e.g. Buzzards *Buteo buteo*) were found under the nest (Fig. 2). Shortly afterwards, an eagle, identified by us as this year's Golden Eagle, was seen in the vicinity of the nest, and on 13/09/2022 an adult bird was observed between the lakes Maloye Chebachee and Bolshoye Chebachee, north of Lake Maibalyk.

An adult **Greater Spotted Eagle (*Aquila [Clanga] clanga*)** was observed near the Kairaktin Forest District on 26/08/2022. The bird was carrying food in its beak to a juvenile bird calling from the forest (Becker/ebird.org; Wassink, 2023). This is the first case of breeding of the Greater Spotted Eagle in the State National Natural Park «Burabay». Another juvenile bird, uncertainly identified as the Great

Spotted Eagle, was seen a few hours later about 12 km south of the previous encounter site (Fig. 3).

The Steppe Eagle (*Aquila nipalensis*) was observed twice, once on 25/08/2022 in Saule aul and once on 05/09/2022 over Ulkensor Lake. Steppe eagles are likely to be migrants or nomads within the Park after the breeding season, but do not breed in the Park.

The Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*) was observed four times, on August 22 and 23 in the territory of Barmashinskoye Forestry, and on September 8 and 15, 2022 in the vicinity of Borovskoye Forestry, with birds of both light and dark morphs (Becker/ebird.org). In addition, on 21/07/2021, the Booted Eagle was recorded by a trap camera set up in the forest between Burabay and Sarybulak (Fig. 4) (Wassink, 2023). The nearest known breeding territory is located approximately 430 km to the southeast in Bayanaul National Park (Reznichenko, 2012; 2020).

Proposed measures for the conservation of the considered bird species on the territory of the State National Natural Park «Burabay»:

- introduce a ban on any logging within a radius of 1.5 km from eagle breeding territories;
- sanitation cutting, with mandatory reforestation of native tree species, only after nestlings have learned to fly;
- limit the presence of livestock and people within 500 m of eagle nests during the breeding season;
- during the incubation period and before fledglings take wing, inspectors should conduct daily rounds of the breeding areas (within 500 meters of the nests) to prevent possible violations by park visitors;
- restrict watering of livestock on the banks of water bodies near eagles' nests.

ОРЛЫ В ГОСУДАРСТВЕННОМ НАЦИОНАЛЬНОМ ПРИРОДНОМ ПАРКЕ «БУРАБАЙ»

Архипов Е. (Государственный национальный природный парк «Бурабай», Боровое, Казахстан)

Беккер Я. (Государственное управление по охране окружающей среды – Государственный центр охраны птиц Байц, Германия)

Контакт:
Евгений Архипов
arhipov.forestfires@
mail.ru

Янош Беккер
Janosch.Becker@
LfU.Brandenburg.de

Рекомендуемая цитата: Архипов Е., Беккер Я. Орлы в государственном национальном природном парке «Бурабай». – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 153–156. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-153-156 URL: <http://rrrcn.ru/ru/archives/34929>

С 20 августа по 17 сентября 2022 г. и весной 2023 г. авторы проводили орнитологические исследования в Государственном национальном природном парке «Бурабай». В ходе исследований получена информация о встречах орлов на территории парка.

Орлы-могильники (*Aquila heliaca*) наблюдались по всей территории ежедневно. Всего за время исследований было зарегистрировано 44 наблюдения, часть из которых определённо относится к мигрантам, а не местным размножающимися птицам. Из 44 наблюдавшихся особей только четыре были птицами этого года. К северо-востоку от оз. Большое Чебачье 14.09.2022 взрослые птицы кормили птенца, что указывает на наличие здесь гнездового участка орлов. В апреле 2023 г. было обнаружено гнездо, в котором находились 2 яйца (рис. 1).

В лесу к северу от озера Жукей в 40-м квартале 6 сентября 2022 г. найдено

крупное орлиное гнездо, предположительно **беркута (*Aquila chrysaetos*)**. Оно находилось на старой сосне и имело диаметр около 1,5 м. Под гнездом были найдены костные останки добычи и перья различных хищных птиц (например, канюков *Buteo buteo*) (рис. 2). Вскоре после этого в непосредственной близости от гнезда был замечен орёл, определённый нами как беркут этого года, а 13.09.2022 взрослую птицу наблюдали между озёрами Малое Чебачье и Большое Чебачье, к северу от озера Майбалык.

Вблизи Кайрактинской лесной дачи 26.08.2022 наблюдался взрослый **большой подорлик (*Aquila [Clanga] clanga*)** – птица несла в клюве корм молодой птице, кричащей из леса (Becker/ebird.org; Wassink, 2023). Это первый случай гнездования большого подорлика в ГНПП «Бурабай». Ещё одна молодая птица, неуверенно определённая в качестве большого подорлика, была замечена через несколько часов пример-

Fig. 1. Nest of the Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) and an adult bird near the nest. Photos by Y. Arkhipov.

Рис. 1. Гнездо орла-могильника (*Aquila heliaca*) и взрослая птица около гнезда. Фото Е. Архипова.

Сур. 1. Карақұстын (*Aquila heliaca*) ұясы және оның жанындағы ересек құс. Сурет Е. Архиповтікі.

Fig. 2. Nest and food remains, presumably of a Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*).

Photos by J. Becker.

Рис. 2. Гнездо и остатки пищи, предположительно беркута (*Aquila chrysaetos*).
Фото Я. Беккера.

Сур. 2. Үя ээне азық қалдығы болжап айтқанда буржітпiкi (*Aquila chrysaetos*).
Сурет Я. Беккердiкi.

Fig. 3. Greater Spotted Eagle (*Aquila [Clanga] clanga*).

Photos by J. Becker.

Рис. 3. Большой подорлик (*Aquila [Clanga] clanga*).
Фото Я. Беккера.

Сур. 3. Шанқылдақ қыран (*Aquila [Clanga] clanga*).
Сурет Я. Беккердiкi.

но в 12 км к югу от места предыдущей встречи (рис. 3).

Степной орёл (*Aquila nipalensis*) наблюдался дважды, один раз 25.08.2022 в ауле Сауле и один раз 05.09.2022 над озером Улькенсор. Степные орлы, скорее всего, являются мигрантами или кочующими по территории парка после сезона размножения, но в парке не гнездятся.

Орёл-карлик (*Hieraaetus pennatus*) наблюдался четыре раза, 22 и 23 августа, на территории Бармашинского лесничества, а 8 сентября и 15 сентября 2022 г. в окрестностях Боровского лесничества, причём птицы как светлой, так и тёмной морфы (Becker/ebird.org).

Fig. 4. Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*), 21 July 2021.

Photo by Y. Arkhipov (from Wassink, 2023).

Рис. 4. Орёл-карлик (*Hieraaetus pennatus*), 21 июля 2021.
Фото Е. Архипова (из: Wassink, 2023).

Сур. 4. Бақалақтақ буржіт (*Hieraaetus pennatus*), 2021 ж. 21 шiлде.
Сурет Е. Архиповтiкi (Wassink, 2023).

Кроме того, 21.07.2021 карлик был снят фотоголовушкой, установленной в лесу между Бурабаем и Сарыбулаком (рис. 4) (Wassink, 2023). Ближайший известный участок гнездования расположен примерно в 430 км к юго-востоку в Баянаульском национальном парке (Резниченко, 2012; 2020).

Предлагаемые мероприятия для сохранения рассмотренных видов птиц на территории ГНПП «Бурабай»:

- ввести запрет на любые рубки леса в радиусе 1,5 км от мест гнездования орлов;
- проводить санитарные рубки с обязательными лесовосстановительными мероприятиями аборигенных видов деревьев только после того, как птенцы научатся летать;
- ограничить появление скота и людей в гнездовой период в радиусе 500 м от гнёзд орлов;
- в период высидывания и до того, как молодые птенцы встанут на крыло, силами инспекторов проводить ежедневно обход участков гнездования (не приближаясь ближе чем на 500 м к гнёздам) для пресечения возможных нарушений со стороны посетителей парка;
- ограничить водопой скота на берегах водоёмов, вблизи которых находятся гнёзда орлов.

«БУРАБАЙ» МЕМЛЕКЕТТІК ҰЛТТЫҚ ТАБИҒИ ПАРКІНДЕГІ ҚЫРАНДАР

Архипов Е. («Бурабай» мемлекеттік ұлттық табиғи паркі, Бурабай, Қазақстан)
Беккер Я. (Қоршаған ортаны қорғау мемлекеттік басқармасы – Байц құстарды қорғау мемлекеттік орталығы, Германия)

Контакт:
Евгений Архипов
arhipov.forestfires@
mail.ru

Янош Беккер
Janosch.Becker@
LfU.Brandenburg.de

Ұсынылатын дәйексөз: Архипов Е., Беккер Я. «Бурабай» мемлекеттік ұлттық табиғи паркіндегі қырандар. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2: С. 153–156. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-153-156 URL: <http://rrcn.ru/ru/archives/34929>

2022 жылы 20 тамыз бен 17 қыркүйек аралығында және 2023 жылдың көктемінде «Бурабай» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінде орнитологиялық зерттеулер жүргізілді. Зерттеу барысында парк аумағында қырандардың кезігуі жайлы ақпарат алынды.

Қаракүстар (*Aquila heliaca*) бүкіл аумақ бойынша күнде байқалды. Зерттеулер кезінде барлығы 44 бақылау тіркелді, оның бір бөлігі жергілікті көбейетін күстар емес, нақты қоныс аударатындар. Байқалған 44 даранның төртеуі ғана осы жылғы күстар. Үлкен шабақты көлінен солтүстік-шығыста 14.09.2022 ересек күстар балапанды азықтандырды, яғни бұл мұнда бүркіттердің өз салатын орны бар екенін көрсетеді. 2023 жылдың сәуірінде ішінде 2 жұмыртқа жатқан өз табылды (сур. 1).

Жүкей көлінен солтүстікке қарай 40-шы орамда орманда 2022 жылы 6 қыркүйекте ірі қыран өясы табылды, болжам бойынша **бүркіттікі (*Aquila chrysaetos*)**. Ол ескі қарағай талында орналасқан, диаметрі шамамен 1,5 м. Үя астында аудын сүйек қалдықтары және түрлі жыртқыш күстар түктері жатты (мәселен, жамансарынікі *Buteo buteo*) (сур. 2). Осыдан кейін көп өзарамай өяға жақын жерде бүркітті байқадық, оны біз осы жылдың бүркіті деп анықтадық, ал 13.09.2022. Майбалық көлінен солтүстікке қарай Шабақкөл және Үлкен шабақты көлдері аралығында ересек күсты байқадық.

Қайрақты орман саяжайының жанында 26.08.2022 **шанқылдақ қыран (*Aquila [Clanga] clanga*)** байқалды – ол орманнан айқайлаған жас күсқа түмсығына қыстырып азық алып бара жатты (Becker/ebird.org; Wassink, 2023). Бұл «Бурабай» МҮТП-де шанқылдақ қыранның бірінші рет өз салуы. Шанқылдақ қыран есебінде толық сенімсіз анықталған тағы бір жас күс бірнеше сағаттан кейін алдыңғы кездесуден онтүстікке қарай шамамен 12 шақырым жерде байқалды (сур. 3).

Дала қыраны (*Aquila nipalensis*) екі рет кезікті, біріншісі 25.08.2022 Сауле ауылында, екіншісі 05.09.2022. Үлкенсор көлі үстінде қалықтады. Дала қырандарының қоныс аударатын немесе көбею мезгілінен сон парк аумағында көшіп жүретін күстар болуы әбден мүмкін, бірақ олар паркте өз салмайды.

Бақалақтақ бүркіт (*Hieraetus pennatus*) төрт рет кездесті, 22 және 23 тамызда Бармашы орман шаруашылығы аумағында, ал 2022 жылдың 8 және 15 қыркүйегінде Бурабай орман шаруашылығы төнірегінде, тіпті ашық морфты және қара морфты екі түрі де байқалды (Becker/ebird.org). Сонымен бірге, 21.07.2021 бақалақтақ бүркіт Бурабай мен Сарыбұлақ арасында орнатылған фототүзаққа түсті (сур. 4) (Wassink, 2023). Ең таяу белгілі өз салатын жері онтүстік-шығысқа қарай 430 шақырым жерде орналасқан Баянауыл ұлттық паркінде (Резниченко, 2012; 2020).

«Бурабай» МҮТП аумағында біз қарастырған күс түрлерін сақтауға ұсынған шаралар:

- қыран өз салатын жерлерден 1,5 шақырым радиуста қандай ағаш болсын, кесуге тыйым салуды енгізу;

- байырғы ағаш түрлерін орманды қалпына келтіру міндетті шараларымен санитарлық кесу жұмыстарын балапандар өшуды өйренгеннен кейін ғана жүргізу;

- өз салу мезгілінде қыран өяларына 500 м радиуста мал мен адамның келуін шектеу;

- балапандарды басып шығару мерзімінде және жас балапандар қанат қаққанға дейін күн сайын паркке келушілер тарапынан мүмкін болатын бұзықтықтың алдын алу үшін инспекторлардың өз салатын шептерді (өялардан 500 м ара қашықтық сақтап) аралап шығуы;

- қыран өялары жақын орналасқан суқоймалар жағасында малды суаруды шектеу.